

تولید را به محصولات با ارزش افزوده بالاتر تبدیل کند وجود ندارد.

یکی دیگر از بحث‌های مهمی که حول محور دانش بنیان شکل می‌گیرد، نظام مهندسی یا نظام صنعت است.

در عرصه کشاورزی، پزشکی، معدن و ساختمان نظام مهندسی وجود دارد و اگر کسی بخواهد در این صنایع کار کند مجوزها و منابع تأمین مالی و سایر تسهیلات برای آنها مشخص است.

اما این یک چالش بسیار بزرگ است که شرکت‌ها برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های R&D سرمایه‌گذاری لازم را انجام نمی‌دهند و تولید آنها آنطور که باید و شاید بهره‌ور نیست.

در بحث‌های محوری که برای توسعه تولید وجود دارد، اولویت باید به بخش‌های R&D اختصاص یابد اما

۲۵ درصد، صنایع پزشکی ۵۷ درصد، سرمایه‌گذاری در بخش‌های R&D بعضاً تا ۴ یا ۵ هزار درصد بازگشت سرمایه دارد و توسعه این بخش می‌تواند برای ایجاد ارزش افزوده در صنایع مؤثر باشد، اما متأسفانه سرمایه‌گذاری در بخش‌های R&D در کشور خیلی مورد توجه قرار نمی‌گیرد.

در این زمینه بزرگترین چالشی که از سمت قوانین وارد می‌شود، بحث مالکیت فکری است.

هرچند که ما قوانینی در خصوص ثبت اختراع را در کشور توسعه داده‌ایم اما نظام حقوقی ما ضعف‌ها و خلأهای بسیار زیادی دارد.

مثلاً ایجاد قراردادهایی که متناسب با حوزه فعالیت دانش بنیان‌ها باشد و ادبیات حقوقی که با حوزه فناورانه

حال حاضر توسعه نیافته و ما قضاتی که بتوانند به صورت تخصصی در حوزه فناوری قضاوت کنند را نمی‌بینیم.

البته نمی‌توان این ضعف را بطور مطلق دانست.

اقدامات مثبتی نیز در این زمینه شکل گرفته اما این اقدامات همچنان کافی نیست و این اطمینان را برای عموم فعالان حوزه دانش بنیان ایجاد نمی‌کند که اختراعات و ایده‌های آنها در امان است.

این شرایط انگیزه فعالیت‌های دانش بنیان را کم و آنها را برای ادامه کار دلسرد می‌کند که باعث می‌شود سهم آنها از کل اقتصاد کشور بسیار پایین باشد.

به نظر می‌رسد تا این رویه درست نشود، اتفاق مهمی نیز در افزایش

می‌بینیم در عمل اینطور نیست و در اینجا ورود دانش بنیان‌ها خیلی مهم تلقی می‌شود.

در مباحث دانشی باید طراحی‌ها به گونه‌ای پیش برود که اجرای طرح‌ها بتواند منجر به افزایش ارزش افزوده شود.

اگر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی ما در حدود ۱۰ درصد بازگشت سرمایه داشته باشد، یا مثلاً در بخش خودرو

تناسب داشته باشد و بتواند شرایطی را ایجاد کند که مالکیت شرکت‌های دانش بنیان تهدید نشود.

به عنوان مثال ما به ایجاد ادبیات حقوقی نیاز داریم که مخترعین را مطمئن کند که امکان کپی از اختراعاتشان وجود ندارد و اگر این موضوع اتفاق افتاد، فرد بتواند در دادگاه از حق خود دفاع کند.

به نظر می‌رسد بخش حقوقی ما در

سهم دانش بنیان‌ها به‌وقوع نپیوندد و از این‌رو ما در حال پیگیری توسعه زیرساخت‌های قانونی از طریق نهادهای قانونگذار و نهادهای قضایی کشور هستیم.

بخشی از مدیران ترجیح می‌دهند نیازهای خود را از بازارهای خارجی تأمین کنند تا از شرکت‌های دانش بنیان داخلی، به نظر شما

ویژه‌نامه
صنعت نفت
«دانش بنیان»

ایران

اردیبهشت ۱۴۰۲